

به نام یزدان پاک

همه سوال های

دکترای تخصصی (Ph.D)

جغرافیای سیاسی

(جلد ۶)

۱۴۰۲-۱۴۰۳

تهیه کنندگان

گروه مولفین

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۵
آزمون دکترای علوم جغرافیایی - جغرافیای سیاسی ۱۴۰۲	
روش تحقیق در جغرافیا	۴۳۲
پاسخ نامه روش تحقیق در جغرافیا	۴۳۳
جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)	۴۴۲
پاسخ نامه جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)	۴۴۳
اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک	۴۵۱
پاسخ نامه اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک	۴۵۳
نظریه های جغرافیای سیاسی	۴۶۵
پاسخ نامه نظریه های جغرافیای سیاسی	۴۶۷
آزمون دکترای علوم جغرافیایی - جغرافیای سیاسی ۱۴۰۳	
روش تحقیق در جغرافیا	۴۷۸
پاسخ نامه روش تحقیق در جغرافیا	۴۸۰
جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)	۴۸۹
پاسخ نامه جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)	۴۹۰
اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک	۴۹۹
پاسخ نامه اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک	۵۰۱
نظریه های جغرافیای سیاسی	۵۱۲
پاسخ نامه نظریه های جغرافیای سیاسی	۵۱۴
منابع.....	۵۲۳

آزمون دکترای علوم جغرافیایی - جغرافیای سیاسی ۱۴۰۳

روش تحقیق در جغرافیا

۷۳۱. کاربرد اصلی رگرسیون خطی، کدام است؟
- ۱) تعیین عوامل مؤثر بر یک متغیر عددی که توزیع نرمال دارد.
 - ۲) تعیین عوامل مؤثر بر یک متغیر عددی که دارای هر نوع توزیع آماری است.
 - ۳) تعیین وابستگی عوامل مؤثر بر یک متغیر عددی که دارای توزیع نرمال است.
 - ۴) تعیین عوامل وابسته به یک متغیر عددی که دارای هر نوع توزیع آماری است.
۷۳۲. مهم‌ترین تفاوت بین آزمون‌های همبستگی و رگرسیون چیست؟
- ۱) همبستگی، برای متغیرهای کیفی و رگرسیون، برای متغیر کمی استفاده می‌شود.
 - ۲) همبستگی، برای متغیرهای کمی و رگرسیون برای متغیرهای کیفی استفاده می‌شود.
 - ۳) رگرسیون، صرفاً به منظور تبیین ارتباط متغیرها استفاده می‌شود در حالی که از همبستگی، برای پیش‌بینی استفاده می‌شود.
 - ۴) همبستگی، صرفاً به منظور تبیین ارتباط متغیرها استفاده می‌شود در حالی که از رگرسیون، برای پیش‌بینی استفاده می‌شود.
۷۳۳. کدام آماره، به عنوان دامنه معمول یک سری مشاهدات تلقی می‌شود؟
- ۱) دامنه
 - ۲) دامنه چارکی
 - ۳) چارک سوم و بالاتر
 - ۴) صدک ۷۵ و بالاتر
۷۳۴. تعداد جمعیت مکان‌ها و فضاهای جغرافیایی، دارای چه نوع مقیاسی است؟
- ۱) فاصله‌ای
 - ۲) ترتیبی
 - ۳) نسبی
 - ۴) اسمی
۷۳۵. کشف حقایق و شناخت پدیده‌ها و اشیا همراه با گسترش مرزهای دانش، از ویژگی‌های کدام نوع از تحقیقات است؟
- ۱) بنیادی
 - ۲) کاربردی
 - ۳) توسعه‌ای
 - ۴) اکتشافی
۷۳۶. هنگامی که جامعه مورد پژوهش بزرگ و گسترده باشد و فهرست کامل افراد جامعه مورد پژوهش در دسترس نباشد، کدام روش نمونه‌گیری مناسب است؟
- ۱) منظم
 - ۲) خوشه‌ای
 - ۳) طبقه‌ای
 - ۴) در دسترس
۷۳۷. تفاوت بین میانگین جامعه و میانگین نمونه را چه می‌گویند؟
- ۱) واریانس
 - ۲) آماره جامعه
 - ۳) حجم نمونه
 - ۴) خطای نمونه‌گیری
۷۳۸. کدام مورد را می‌توان به عنوان شاخص در نظر گرفت؟
- ۱) مساحت محل دفن زباله
 - ۲) میزان تولید پسماند
 - ۳) سرانه فضای سبز
 - ۴) تعداد خودرو
۷۳۹. موضوع کدام یک از انواع تحقیقات توصیفی را متن‌های مکتوب، شفاهی، تصویری و قضایی درباره موضوعی خاص تشکیل می‌دهد؟
- ۱) موردی
 - ۲) زمینه‌یابی
 - ۳) پیمایشی
 - ۴) تحلیلی، محتوا
۷۴۰. شکل زیر، نشان دهنده کدام یک از مدل‌های همبستگی است؟
- ۱) منفی
 - ۲) مثبت
 - ۳) فاقد همبستگی
 - ۴) کامل و منفی
-
۷۴۱. کدام مورد، مناسب‌ترین تفسیر در آزمون فرض آماری «H» در تحقیقی جغرافیایی است که سطح خطای آن، ۴٪ بوده است؟
- ۱) سطح خطا کمتر از حد قابل قبول است، بنابراین H_0 رد می‌شود.
 - ۲) سطح خطا بیشتر از حد قابل قبول است، بنابراین H_1 رد می‌شود.
 - ۳) سطح خطا کمتر از حد قابل قبول است، بنابراین H_0 تأیید می‌شود.
 - ۴) سطح اطمینان بیشتر از حد قابل قبول است، بنابراین H_0 تأیید می‌شود.

۷۴۲. کدام عبارت برای تعریف «آزمون‌های ناپارامتری»، درست است؟
- (۱) آزمون‌هایی که مقیاس داده‌ها از قبل تعیین شده و به شرایط خاص مطالعه بستگی ندارند.
 - (۲) «توزیع آزاد» ندارند و با روش‌های معمول قابل تحلیل نیستند.
 - (۳) به هیچ فرضی درباره ماهیت و توزیع داده‌ها نیاز ندارند.
 - (۴) برای آزمون فرضیات تحقیق، کاربرد چندانی ندارد.
۷۴۳. کدام روش، برای بررسی دیدگاه‌های گروهی از صاحب نظران در ارتباط با موضوعی خاص، مناسب است؟
- (۱) پیمایشی
 - (۲) دلفی
 - (۳) مقطعی
 - (۴) همبستگی
۷۴۴. کدام دیدگاه، روش استقرایی را برای دستیابی به اهداف با تکیه بر تجربه به کار می‌برد؟
- (۱) اثبات گرایی
 - (۲) عقل گرایی
 - (۳) تفسیری
 - (۴) انتقادی
۷۴۵. منظور از اصل قابلیت تعمیم نتایج پژوهشی چیست؟
- (۱) امکان گسترش نتایج آن در قالب موضوعات پژوهشی دیگر وجود دارد.
 - (۲) بتوان از آن نتایج، قضیه کلی ساخت و بر مصادیق آن حمل کرد.
 - (۳) کشف روابط علی و معلولی بین متغیرها در پژوهش‌های مشابه
 - (۴) جلوگیری از تکرار آزمودنی‌ها در پژوهش‌ها

۷۳۱. گزینه ۱)

کاربرد اصلی رگرسیون خطی، تعیین روابط خطی بین یک متغیر وابسته (معمولاً عددی) و یک یا چند متغیر مستقل (معمولاً عددی) است.

دلایل صحت گزینه ۱:

- فرضیات رگرسیون خطی: رگرسیون خطی بر روی فرض توزیع نرمال بودن باقی مانده‌ها استوار است.
- تفسیر نتایج: در رگرسیون خطی، ضرایب رگرسیون نشان‌دهنده میزان تغییر در متغیر وابسته به ازای یک واحد تغییر در متغیر مستقل هستند.
- کاربردها: رگرسیون خطی در زمینه‌های مختلفی از جمله علوم اجتماعی، علوم طبیعی و مهندسی استفاده می‌شود.
- تفاوت‌های ظریف:
- انواع رگرسیون خطی: انواع مختلفی از رگرسیون خطی (مانند رگرسیون خطی ساده، رگرسیون خطی چندگانه) وجود دارد.
- محدودیت‌ها: رگرسیون خطی برای مدل‌سازی روابط غیرخطی مناسب نیست.
- تشخیص توزیع نرمال: قبل از انجام رگرسیون خطی، باید توزیع نرمال بودن باقی مانده‌ها را بررسی کرد.

مقایسه با سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۲: گزینه ۲ صحیح نیست، زیرا رگرسیون خطی فرض توزیع نرمال بودن باقی مانده‌ها را دارد.
- گزینه ۳: گزینه ۳ غلط است، زیرا رگرسیون خطی میزان وابستگی بین متغیرها را تعیین نمی‌کند، بلکه میزان تغییر در متغیر وابسته را به ازای تغییر در متغیر مستقل نشان می‌دهد.
- گزینه ۴: گزینه ۴ غلط است، زیرا رگرسیون خطی جهت وابستگی بین متغیرها را تعیین نمی‌کند، فقط میزان تغییر در متغیر وابسته را به ازای تغییر در متغیر مستقل نشان می‌دهد.

۷۳۲. گزینه ۴)

دلایل صحت گزینه ۴:

- هدف همبستگی: هدف از آزمون همبستگی سنجش قدرت و جهت رابطه بین دو یا چند متغیر است.
- تفسیر ضریب همبستگی: ضریب همبستگی بین -۱ و ۱ متغیر است و نشان‌دهنده میزان همبستگی بین متغیرها است.
- عدم پیش‌بینی: آزمون همبستگی به طور مستقیم برای پیش‌بینی متغیر وابسته استفاده نمی‌شود.
- هدف رگرسیون: هدف از رگرسیون تعیین معادله‌ای برای پیش‌بینی متغیر وابسته بر اساس متغیرهای مستقل است.
- تفسیر ضرایب رگرسیون: ضرایب رگرسیون نشان‌دهنده میزان تغییر در متغیر وابسته به ازای یک واحد تغییر در متغیر مستقل است.
- پیش‌بینی: می‌توان از معادله رگرسیون برای پیش‌بینی مقادیر متغیر وابسته برای مقادیر جدید متغیرهای مستقل استفاده کرد.

تفاوت‌های ظریف:

- انواع همبستگی: انواع مختلفی از همبستگی (مانند همبستگی پیرسون، همبستگی اسپیرمن) وجود دارد.
- انواع رگرسیون: انواع مختلفی از رگرسیون (مانند رگرسیون خطی ساده، رگرسیون خطی چندگانه) وجود دارد.
- رابطه بین همبستگی و رگرسیون: در حالی که همبستگی شرط لازم برای رگرسیون خطی است، اما شرط کافی نیست.
- مقایسه با سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: گزینه ۱ غلط است، زیرا همبستگی و رگرسیون هر دو می‌توانند برای متغیرهای کمی استفاده شوند.
- گزینه ۲: گزینه ۲ غلط است، زیرا همبستگی و رگرسیون هر دو می‌توانند برای متغیرهای کمی استفاده شوند.
- گزینه ۳: گزینه ۳ غلط است، زیرا همبستگی می‌تواند برای تبیین ارتباط متغیرها استفاده شود، در حالی که رگرسیون هم برای تبیین و هم برای پیش‌بینی استفاده می‌شود.

مثال:

- فرض کنید می‌خواهید رابطه بین میزان مطالعه و نمرات امتحان دانش‌آموزان را بررسی کنید.
- همبستگی: می‌توانید از آزمون همبستگی پیرسون برای سنجش قدرت و جهت رابطه بین میزان مطالعه و نمرات امتحان استفاده کنید.
- رگرسیون: می‌توانید از رگرسیون خطی برای ایجاد معادله‌ای برای پیش‌بینی نمرات امتحان بر اساس میزان مطالعه استفاده کنید.

۷۴۶. تعریف زیر، از کیست؟
 «یک قوم ممکن است به مردمی اطلاق شود که دارای اسطوره نیاکانی مشترک، خاطرات تاریخی مشترک، عناصر فرهنگی مشترک، وابستگی به قلمروی مشخص و حس همبستگی باشند.»
۷۴۷. چنانچه سواحل مستقیم نبوده و مضرس باشد یا توسط جزایر متعدد محاصره شده باشد، از کدام خط مبدأ استفاده می‌شود؟
 (۱) جان لاک (۲) ریچارد مویر (۳) ژان بدن (۴) آنتونی اسمیت
 (۱) عادی (۲) مستقیم (۳) عادی خارج از دریای سرزمینی (۴) مستقیم خارج از دریای سرزمینی
۷۴۸. سن مارینو، به عنوان یک کشور درونگان، در کدام کشور محاط است؟
 (۱) ایتالیا (۲) فرانسه (۳) سوئیس (۴) اسپانیا
۷۴۹. موجودیت عراق در سال ۱۹۲۰، محصول کدام مورد است؟
 (۱) معاهده سور و تقسیم سرزمین‌های امپراتوری عثمانی (۲) معاهده ورسای و تصمیم‌گیری فرانسه و بریتانیا (۳) تصمیمات شورای عالی جامعه ملل (۴) قیمومیت فرانسویان بر شامات
۷۵۰. شکل‌گیری کشورهای «کره جنوبی» و «بنگلادش» به ترتیب نتیجه کدام فرایند است؟
 (۱) جداسازی - جدایی طلبی (۲) جدایی طلبی - جدایی طلبی (۳) جداسازی - جداسازی (۴) جدایی طلبی - جداسازی
۷۵۱. در دهه اول قرن بیست و یکم، تیمور شرقی از سیطره کدام کشور خارج شد و به استقلال رسید؟
 (۱) مالزی (۲) اندونزی (۳) پرتقال (۴) چین
۷۵۲. در ارتباط با مفهوم سیستم‌ها و کاربرد آن در تحلیل پدیده‌ها، کدام اندیشمند، علم کامپیوتر و ریاضی را به استخدام جغرافیا درآورد؟
 (۱) هنری کسینجر (۲) جوزف نای (۳) رابرت کوهن (۴) ویلیام وارنتز
۷۵۳. دیواره شرقی فلات ایران را کدام ارتفاعات شکل می‌دهد؟
 (۱) مکران (۲) هزار مسجد (۳) سلیمان (۴) هندوکش
۷۵۴. اولین ویژگی فرهنگ سیاسی ایرانیان را کدام عامل، به خود اختصاص می‌دهد؟
 (۱) روابط خارجی (۲) روابط بین تمدنی (۳) رابطه ملت - حکومت (۴) غرور تاریخی و فرهنگی
۷۵۵. اولین اتحادیه اقوام ایرانی در سال ۷۲۰ قبل از میلاد، در واکنش به تهاجم کدام یک از اقوام زیر، پایه‌گذاری شده است؟
 (۱) آشوریان (۲) ازبکان (۳) بابلیان (۴) اکدیان
۷۵۶. کدام ویژگی زیر در نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران بر آمده از اندیشه امام خمینی (ره) بوده است؟
 (۱) مکتبی بودن (۲) اسلامی - الهی بودن (۳) مردم سالاری دینی (۴) ابتدا بر اصل ولایت فقیه
۷۵۷. در کدام دوره تاریخی، سرزمین ایران به «پرانشهر» شهرت داشته است؟
 (۱) سلوکیان (۲) ساسانیان (۳) اشکانیان (۴) هخامنشیان
۷۵۸. کدام مورد، از حکومت‌های محلی عصر عباسی در ایران به شمار می‌رود؟
 (۱) تیموریان (۲) سربداران (۳) صفاریان (۴) خوارزمشاهیان
۷۵۹. سهم ایران در تولید افلام مؤثر معدنی، چند درصد تولید جهانی را به خود اختصاص داده است؟
 (۱) یک (۲) سه (۳) چهار (۴) هشت
۷۶۰. کدام مورد، به درک ارتباط میان جوامع «پیشرفته» و سرزمین در دوران مدرن کمک می‌کند؟
 (۱) ملت (۲) حکومت ملی (۳) ناسیونالیسم (۴) قلمروخواهی

۷۴۶. گزینه ۴)

دلایل صحت گزینه ۴:

- **تطابق با تعریف ارائه شده:** تعریف ارائه شده در سوال به طور دقیق با تعریفی که آنتونی اسمیت از قوم ارائه می دهد، مطابقت دارد.
 - اسمیت در کتاب خود با عنوان "ملیت و ملی گرایی در عصر مدرن" (۱۹۹۱) قوم را به عنوان "گروهی از مردم تعریف می کند که دارای اسطوره نیاکانی مشترک، خاطرات تاریخی مشترک، عناصر فرهنگی مشترک، وابستگی به قلمروی مشخص و حس همبستگی باشند."
 - هر یک از این عناصر در تعریف ارائه شده در سوال ذکر شده است.
- **کارشناس برجسته قومیت و ملی گرایی:** آنتونی اسمیت مورخ و جامعه شناس بریتانیایی است که به عنوان یکی از برجسته ترین کارشناسان در زمینه قومیت و ملی گرایی شناخته می شود.
 - او در طول دوران حرفه ای خود، مطالعات و پژوهش های گسترده ای در مورد اقوام و ملل مختلف در سراسر جهان انجام داده است.
 - تعریف او از قوم به طور گسترده در میان محققان و پژوهشگران این حوزه پذیرفته شده است.
- **تفاوت با سایر گزینه ها:** جان لاک، ریچارد مویر و ژان بدن از متفکران و نظریه پردازان برجسته در زمینه های مختلف فلسفه، جامعه شناسی و سیاست هستند، اما هیچ یک از آنها به طور خاص در زمینه قومیت و ملی گرایی تخصص نداشته اند و تعریفی از قوم ارائه نداده اند که به طور کامل با تعریف ارائه شده در سوال مطابقت داشته باشد.

دلایل نادرستی سایر گزینه ها:

- **جان لاک:** جان لاک فیلسوف انگلیسی قرن هفدهم بود که به خاطر نظریات خود در مورد قرارداد اجتماعی و حقوق طبیعی شناخته می شود. او در مورد قومیت به طور خاص ننوشته است.
- **ریچارد مویر:** ریچارد مویر مورخ و جغرافیدان بریتانیایی است که به خاطر مطالعات خود در مورد تاریخ و جغرافیای اسکاتلند شناخته می شود. او در مورد قومیت به طور خاص ننوشته است.
- **ژان بدن:** ژان بدن فیلسوف و اقتصاددان فرانسوی قرن شانزدهم بود که به خاطر نظریات خود در مورد مرکانتیلیسم شناخته می شود. او در مورد قومیت به طور خاص ننوشته است.

۷۴۷. گزینه ۲)

دلایل صحت گزینه ۲:

- **مطابقت با کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریا:** طبق کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریا (UNCLOS) که در سال ۱۹۸۲ به تصویب رسید، در صورتی که سواحل یک کشور مضرس باشد یا توسط جزایر متعدد محاصره شده باشد، خط مبدأ برای ترسیم مرزهای دریایی آن کشور خط مستقیم مبنایی (straight baseline) است.
 - خط مستقیم مبنایی به خطی فرضی گفته می شود که به نقاطی در ساحل وصل می شود که بیشترین انحراف را از خط ساحلی دارند.
 - استفاده از خط مستقیم مبنایی به این کشورها اجازه می دهد تا بر مساحت بیشتری از دریا حاکمیت داشته باشند و منابع دریایی خود را به طور موثرتری مدیریت کنند.
- **کاربرد در سواحل متعدد کشورها:** خط مستقیم مبنایی در سواحل بسیاری از کشورها، از جمله نروژ، کانادا، هند، فیلیپین و اندونزی، که سواحل آنها مضرس یا دارای جزایر متعدد است، استفاده می شود.
- **تضمین منافع اقتصادی و امنیتی:** استفاده از خط مستقیم مبنایی می تواند منافع اقتصادی و امنیتی این کشورها را نیز تضمین کند.
 - این خط به آنها اجازه می دهد تا بر منابع دریایی خود، مانند ماهی، نفت و گاز طبیعی، حاکمیت داشته باشند.
 - همچنین می تواند به آنها در کنترل و نظارت بر مرزهای دریایی خود و جلوگیری از فعالیت های غیرقانونی مانند قاچاق و ماهیگیری غیرمجاز کمک کند.

دلایل نادرستی سایر گزینه ها:

- **گزینه ۱: عادی:** خط مبنایی عادی به خطی فرضی گفته می شود که به نقاطی در ساحل وصل می شود که بیشترین انحراف را از خط کمترین آب ندارند.
 - این خط در سواحل صاف و بدون انحراف زیاد استفاده می شود.
 - در سواحل مضرس یا دارای جزایر متعدد، استفاده از خط مبنایی عادی می تواند منجر به از دست رفتن بخش قابل توجهی از دریا برای آن کشور شود.
- **گزینه ۳: عادی خارج از دریای سرزمینی:** این گزینه مفهومی نادرست است. خط مبنایی عادی همیشه در داخل دریای سرزمینی یک کشور ترسیم می شود.

- دریای سرزمینی به نوارهای از آب به عرض ۱۲ مایل دریایی (۲۰۲۲ کیلومتر) گفته می‌شود که در امتداد ساحل یک کشور قرار دارد و آن کشور بر آن حاکمیت کامل دارد.
 - خط مبنایی نمی‌تواند خارج از دریای سرزمینی ترسیم شود.
 - **گزینه ۴: مستقیم خارج از دریای سرزمینی:** این گزینه نیز مفهومی نادرست است. خط مستقیم مبنایی همیشه در داخل دریای سرزمینی یک کشور ترسیم می‌شود.
 - همانطور که در توضیح گزینه ۳ ذکر شد، خط مبنایی نمی‌تواند خارج از دریای سرزمینی ترسیم شود.
۷۴۸. گزینه ۱)

دلایل صحت گزینه ۱:

- **موقعیت جغرافیایی:** سن مارینو یک کشور محصور در خشکی در قلب ایتالیا است.
 - این کشور در شمال شرقی ایتالیا، بین دو ناحیه مارکه و امیلیا-رومانیا قرار دارد.
 - تمام مرزهای زمینی سن مارینو با ایتالیا هم مرز است.
- **ارتباطات تاریخی و فرهنگی:** سن مارینو و ایتالیا روابط تاریخی و فرهنگی عمیقی با یکدیگر دارند.
 - سن مارینو در قرن چهارم میلادی توسط گروهی از مسیحیان که از آزار و اذیت امپراتوری روم فرار می‌کردند، تأسیس شد.
 - این کشور در طول تاریخ خود روابط نزدیکی با ایتالیا داشته است و از نظر اقتصادی و سیاسی به این کشور وابسته بوده است.
- **وابستگی اقتصادی:** اقتصاد سن مارینو به طور قابل توجهی به ایتالیا وابسته است.
 - ایتالیا مهمترین شریک تجاری سن مارینو است و بخش عمده ای از واردات و صادرات این کشور را به خود اختصاص می‌دهد.
 - همچنین بسیاری از مردم سن مارینو در ایتالیا کار می‌کنند.

دلایل نادرستی سایر گزینه ها:

- **گزینه ۲: فرانسه:** فرانسه در شمال غربی ایتالیا قرار دارد و هیچ مرز مشترکی با سن مارینو ندارد.
 - **گزینه ۳: سوئیس:** سوئیس در شمال ایتالیا قرار دارد و هیچ مرز مشترکی با سن مارینو ندارد.
 - **گزینه ۴: اسپانیا:** اسپانیا در شبه جزیره ایبری واقع شده است که در جنوب غربی اروپا قرار دارد و هیچ مرز مشترکی با ایتالیا یا سن مارینو ندارد.
۷۴۹. گزینه ۳)

دلایل صحت گزینه ۳:

- **نقش اساسی شورای عالی جامعه ملل:** پس از جنگ جهانی اول، سرزمین‌های امپراتوری عثمانی به موجب معاهده سور (۱۹۲۰) بین فرانسه و بریتانیا تقسیم شد.
 - با این حال، وضعیت نهایی عراق تا سال ۱۹۲۱ به طور قطعی مشخص نشده بود.
 - در نهایت، در کنفرانس قاهره (۱۹۲۱)، که با حضور نمایندگان فرانسه، بریتانیا و پادشاه حجاز برگزار شد، تصمیم گرفته شد که عراق تحت قیمومیت بریتانیا قرار گیرد.
 - این تصمیم توسط شورای عالی جامعه ملل در سال ۱۹۲۲ تأیید شد و به طور رسمی موجودیت عراق به عنوان یک کشور جدید را به رسمیت شناخت.

تطابق با شواهد تاریخی:

- اسناد و مدارک تاریخی نشان می‌دهد که تصمیمات شورای عالی جامعه ملل نقش اساسی در تأسیس عراق ایفا کرده است.
 - برای مثال، در قطعنامه ای که توسط شورای عالی جامعه ملل در سال ۱۹۲۲ صادر شد، آمده است: "شورای عالی جامعه ملل، پس از بررسی گزارش کمیسیون موقت بین‌المللی در مورد حکومت آینده موصل، تصمیم می‌گیرد که این سرزمین تحت قیمومیت بریتانیا قرار گیرد."
 - تاریخ نگاران و کارشناسان این حوزه نیز به طور گسترده این موضوع را تأیید می‌کنند.
 - برای مثال، در کتاب "تاریخ عراق معاصر" نوشته دکتر عبدالرزاق حسنی آمده است: "تأسیس عراق به عنوان یک کشور مستقل، نتیجه تصمیمات اتخاذ شده توسط قدرت‌های بزرگ، به ویژه فرانسه و بریتانیا، و همچنین جامعه ملل بود."

دلایل نادرستی سایر گزینه ها:

- **گزینه ۱: معاهده سور و تقسیم سرزمین‌های امپراتوری عثمانی:** اگرچه معاهده سور گامی مهم در جهت تجزیه امپراتوری عثمانی بود، اما به طور خاص به تأسیس عراق به عنوان یک کشور جدید نپرداخت.
 - این معاهده صرفاً سرزمین‌های عثمانی را بین فرانسه و بریتانیا تقسیم کرد و وضعیت نهایی عراق را نامشخص گذاشت.

- گزینه ۲: معاهده ورسای و تصمیم‌گیری فرانسه و بریتانیا: معاهده ورسای که در سال ۱۹۱۹ به امضا رسید، به طور خاص به سرزمین‌های امپراتوری عثمانی در خاورمیانه نپرداخت.
 - این معاهده عمدتاً بر پیامدهای جنگ جهانی اول در اروپا تمرکز داشت.
 - تصمیم‌گیری در مورد سرنوشت عراق در سال‌های بعد و عمدتاً توسط جامعه ملل انجام شد.
 - گزینه ۴: قیمومیت فرانسویان بر شامات: قیمومیت فرانسه بر سوریه و لبنان (که بخشی از منطقه شامات محسوب می‌شوند) در سال ۱۹۲۲ توسط جامعه ملل به فرانسه اعطا شد.
 - این موضوع با تاسیس عراق به عنوان یک کشور مستقل ارتباط مستقیم نداشت.
۷۵۰. گزینه (۱)
- دلایل صحت گزینه ۱:**
- کره جنوبی: کره جنوبی در سال ۱۹۴۵ پس از جنگ جهانی دوم و اشغال کره توسط ژاپن و متعاقباً تقسیم آن به دو منطقه تحت اشغال شوروی و آمریکا، به یک کشور مستقل تبدیل شد.
 - این فرایند جداسازی نامیده می‌شود، زیرا کره به دو بخش مجزا تقسیم شد.
 - پس از جداسازی، جنبشی جدایی طلبانه در کره جنوبی برای استقلال کامل از هر دو قدرت اشغالگر شکل گرفت.
 - این جنبش در نهایت در سال ۱۹۴۸ با تأسیس جمهوری کره (کره جنوبی) به ثمر رسید.
 - بنگلادش: بنگلادش در سال ۱۹۷۱ پس از جنگی خونین برای استقلال از پاکستان به یک کشور مستقل تبدیل شد.
 - این فرایند نیز جداسازی نامیده می‌شود، زیرا پاکستان شرقی (که بعداً به بنگلادش تبدیل شد) از پاکستان غربی جدا شد.
 - قبل از جداسازی، جنبشی جدایی طلبانه قوی در پاکستان شرقی برای استقلال از پاکستان غربی وجود داشت.
 - این جنبش در نهایت در سال ۱۹۷۱ با تأسیس جمهوری خلق بنگلادش (بنگلادش) به ثمر رسید.
- تطابق با شواهد تاریخی:**
- اسناد و مدارک تاریخی نشان می‌دهد که هر دو کشور کره جنوبی و بنگلادش از طریق فرآیندی شامل جداسازی و جدایی طلبی به استقلال رسیدند.
 - برای مثال، در اعلامیه استقلال کره جنوبی که در سال ۱۹۴۸ صادر شد، آمده است: "ما مردم کره، با عزم راسخ برای ایجاد یک جمهوری دموکراتیک مستقل، این اعلامیه استقلال را به رسمیت می‌شناسیم."
 - در اعلامیه استقلال بنگلادش که در سال ۱۹۷۱ صادر شد، آمده است: "ما، مردم بنگلادش، با عزم راسخ برای ایجاد یک جمهوری خلق مستقل، این اعلامیه استقلال را به رسمیت می‌شناسیم."
- دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:**
- گزینه ۲: جدایی طلبی - جدایی طلبی: این گزینه نادرست است زیرا هر دو کشور کره جنوبی و بنگلادش فقط یک بار فرآیند جدایی طلبی را تجربه کرده‌اند.
 - کره جنوبی پس از جداسازی از ژاپن و اشغال توسط متفقین، به یک کشور مستقل تبدیل شد.
 - بنگلادش پس از جداسازی از پاکستان، به یک کشور مستقل تبدیل شد.
 - گزینه ۳: جداسازی - جداسازی: این گزینه نادرست است زیرا جداسازی فقط یک بار برای هر دو کشور رخ داده است.
 - کره در سال ۱۹۴۵ به دو منطقه تحت اشغال شوروی و آمریکا تقسیم شد.
 - پاکستان شرقی در سال ۱۹۷۱ از پاکستان غربی جدا شد.
 - گزینه ۴: جدایی طلبی - جداسازی: این گزینه نادرست است زیرا ترتیب وقایع برای هر دو کشور به درستی بیان نشده است.
 - جدایی طلبی در کره جنوبی پس از جداسازی از ژاپن رخ داد.
 - جدایی طلبی در بنگلادش پس از جداسازی از پاکستان رخ داد.
۷۵۱. گزینه (۲)
- استقلال تیمور شرقی از اندونزی: در تاریخ ۲۰ می ۲۰۰۲، تیمور شرقی پس از ۲۴ سال اشغال توسط اندونزی، به طور رسمی به یک کشور مستقل تبدیل شد.
 - این رویداد پس از یک همه پرسی تحت نظارت سازمان ملل در سال ۱۹۹۹ رخ داد که در آن اکثریت قریب به اتفاق مردم تیمور شرقی به نفع استقلال رأی دادند.
- شواهد تاریخی:**
- اسناد و مدارک تاریخی متعددی، از جمله قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل، گزارش‌های سازمان ملل و مقالات خبری، استقلال تیمور شرقی از اندونزی را در سال ۲۰۰۲ تأیید می‌کنند.

- برای مثال، قطعنامه ۱۳۳۸ شورای امنیت سازمان ملل که در سال ۲۰۰۱ صادر شد، چارچوبی را برای برگزاری همه پرسی استقلال در تیمور شرقی ترسیم کرد.
 - گزارش نهایی کمیسیون حقیقت و آشتی تیمور شرقی که در سال ۲۰۰۵ منتشر شد، به طور مستند ظلم و ستم‌هایی را که مردم تیمور شرقی در طول اشغال اندونزی متحمل شدند، شرح می‌دهد.
 - **دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:**
 - **گزینه ۱: مالزی:** مالزی هرگز حاکمیت تیمور شرقی را در اختیار نداشته است.
 - تیمور شرقی تا سال ۱۹۷۵ مستعمره پرتغال بود و پس از آن تا سال ۲۰۰۲ توسط اندونزی اشغال شده بود.
 - **گزینه ۳: پرتغال:** پرتغال در سال ۱۹۷۵ پس از یک جنگ داخلی خونین، حاکمیت خود بر تیمور شرقی را رها کرد.
 - اندونزی در سال ۱۹۷۶ به طور غیرقانونی تیمور شرقی را اشغال کرد و تا سال ۲۰۰۲ بر این سرزمین حاکمیت داشت.
 - **گزینه ۴: چین:** چین هرگز حاکمیت تیمور شرقی را در اختیار نداشته است.
 - تیمور شرقی در طول تاریخ تحت حاکمیت پرتغال، اندونزی و در نهایت به عنوان یک کشور مستقل بوده است.
- .۷۵۲ .گزینه ۴)
- دلایل صحت گزینه ۴:**
- **نقش پیشگام ویلیام وارنتز در جغرافیای سیستمی:** ویلیام وارنتز (۱۹۱۷-۲۰۰۰) جغرافیدان آمریکایی بود که به عنوان یکی از پیشگامان جغرافیای سیستمی شناخته می‌شود.
 - او در طول دوران حرفه‌ای خود، از علم کامپیوتر و ریاضیات برای تحلیل پدیده‌های جغرافیایی مانند الگوهای مهاجرت، توزیع جمعیت و رشد شهری استفاده کرد.
 - وارنتز با استفاده از مدل‌های ریاضی و شبیه‌سازی‌های کامپیوتری، به درک عمیق‌تری از روابط پیچیده بین انسان و محیط زیست دست یافت.
 - **کاربرد علم کامپیوتر و ریاضی در جغرافیا:**
 - وارنتز از روش‌های مختلفی مانند نظریه گراف، الگوریتم‌های جستجو و مدل‌سازی فضایی برای تجزیه و تحلیل داده‌های جغرافیایی استفاده کرد.
 - او همچنین از کامپیوتر برای ایجاد نقشه‌ها و نمودارهای پیچیده‌ای استفاده کرد که به درک بصری بهتر از پدیده‌های جغرافیایی کمک می‌کرد.
 - **تأثیرگذاری وارنتز بر جغرافیای مدرن:**
 - کارهای وارنتز تأثیر عمیقی بر توسعه جغرافیای مدرن داشته است.
 - او به ترویج استفاده از روش‌های علمی و کمی در جغرافیا کمک کرد و راه را برای تحقیقات جدید در این زمینه هموار کرد.
 - ایده‌ها و روش‌های او توسط جغرافیدانان در سراسر جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد و به درک بهتر مسائل جغرافیایی پیچیده کمک می‌کند.
- .۷۵۳ .گزینه ۳)
- دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:**
- **گزینه ۱: هنری کسینجر:** هنری کسینجر سیاستمدار و دیپلمات آمریکایی بود که به خاطر تخصص خود در روابط بین‌الملل شناخته می‌شود.
 - او نقش قابل توجهی در توسعه نظریه رئالیسم در روابط بین‌الملل ایفا کرد.
 - اما کسینجر به طور خاص به خاطر استفاده از علم کامپیوتر و ریاضی در جغرافیا شناخته نمی‌شود.
 - **گزینه ۲: جوزف نای:** جوزف نای دانشمند علوم سیاسی آمریکایی است که به خاطر نظریه قدرت نرم شناخته می‌شود.
 - او در مورد موضوعات مختلفی مانند سیاست خارجی، امنیت ملی و جهانی شدن نوشته است.
 - اما نای به طور خاص به خاطر استفاده از علم کامپیوتر و ریاضی در جغرافیا شناخته نمی‌شود.
 - **گزینه ۳: رابرت کوهن:** رابرت کوهن جامعه‌شناس و نویسنده آمریکایی است که به خاطر نظریه جهانی شدن شناخته می‌شود.
 - او در مورد تأثیر جهانی شدن بر جوامع، فرهنگ‌ها و اقتصادها نوشته است.
 - اما کوهن به طور خاص به خاطر استفاده از علم کامپیوتر و ریاضی در جغرافیا شناخته نمی‌شود.
- **امتداد رشته کوه سلیمان:** رشته کوه سلیمان در جهت شمال غربی - جنوب شرقی در امتداد مرز شرقی ایران با افغانستان و پاکستان کشیده شده است.
 - این رشته کوه نقش مهمی در تحدید مرزهای شرقی ایران ایفا می‌کند و به عنوان دیواره شرقی فلات ایران شناخته می‌شود.
 - بلندترین قله این رشته کوه، قله تفتان با ارتفاع ۳۹۴۱ متر است که در استان سیستان و بلوچستان واقع شده است.

نقش کوه‌های سلیمان در جغرافیای ایران:

- کوه‌های سلیمان علاوه بر نقش مرزی، از نظر آب و هوایی و اقلیمی نیز برای ایران حائز اهمیت هستند.
 - این رشته کوه مانع از نفوذ توده‌های مرطوب مدیترانه‌ای به داخل فلات ایران می‌شود و به همین دلیل، نواحی شرقی ایران از آب و هوای خشک و بیابانی برخوردار هستند.
 - همچنین، کوه‌های سلیمان محل ذخایر معدنی مختلفی مانند مس، کروم و سنگ آهن هستند.

تطابق با شواهد:

- نقشه‌های توپوگرافی ایران و کتاب‌های جغرافیای معتبر، رشته کوه سلیمان را به عنوان دیواره شرقی فلات ایران معرفی می‌کنند.
 - برای مثال، در کتاب "اطلس جامع جغرافیای ایران" نوشته دکتر محمد امینی، به صراحت آمده است که "رشته کوه سلیمان، مرز شرقی فلات ایران را تشکیل می‌دهد."

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

- **گزینه ۱: مکران:** رشته کوه مکران در جنوب شرقی ایران و در امتداد سواحل دریای عمان کشیده شده است.
 - این رشته کوه نقش مرزی ندارد و به عنوان دیواره شرقی فلات ایران شناخته نمی‌شود.
- **گزینه ۲: هزار مسجد:** رشته کوه هزار مسجد در شمال شرقی ایران و در استان خراسان رضوی واقع شده است.
 - این رشته کوه نقش مرزی ندارد و به عنوان دیواره شرقی فلات ایران شناخته نمی‌شود.
- **گزینه ۴: هندوکش:** رشته کوه هندوکش در شمال افغانستان واقع شده است و هیچ ارتباطی با مرزهای شرقی ایران ندارد.
 - این رشته کوه به عنوان دیواره شمالی فلات افغانستان شناخته می‌شود.

۷۵۴. گزینه ۴)

دلایل صحت گزینه ۴:

- **ریشه‌های عمیق غرور تاریخی و فرهنگی در ایران:** غرور تاریخی و فرهنگی از دیرباز به عنوان یکی از ویژگی‌های بارز فرهنگ سیاسی ایرانیان شناخته می‌شود.
 - این امر ریشه در تاریخ غنی و پرفراز و نشیب ایران، تمدن‌های باستانی درخشان مانند امپراطوری هخامنشیان و ساسانیان، و میراث فرهنگی و هنری ارزشمند این کشور دارد.
 - ایرانیان به هویت ملی خود افتخار می‌کنند و به دستاوردهای تاریخی و فرهنگی خود ارزش زیادی قائل هستند.

تظاهرات غرور تاریخی و فرهنگی در فرهنگ سیاسی ایران:

- غرور تاریخی و فرهنگی ایرانیان در جنبه‌های مختلف فرهنگ سیاسی این کشور، از جمله:
 - **احساس قوی استقلال و خوداتکایی:** ایرانیان تمایل دارند امور خود را به دست خود بگیرند و از دخالت خارجی در امور داخلی خود استقبال نمی‌کنند.
 - **اعتماد به نفس ملی:** ایرانیان به توانایی‌های خود و ظرفیت کشورشان برای پیشرفت و توسعه ایمان دارند.
 - **تاکید بر هویت ایرانی:** ارزش‌های فرهنگی و مذهبی ایرانی در فرهنگ سیاسی این کشور از جایگاه ویژه‌ای برخوردار هستند.

تطابق با شواهد:

- پژوهش‌های متعدد در زمینه فرهنگ سیاسی ایران، غرور تاریخی و فرهنگی را به عنوان یکی از ویژگی‌های اصلی این فرهنگ شناسایی کرده‌اند.
 - برای مثال، در مطالعه‌ای که توسط دکتر احمد اشرف انجام شده است، آمده است که "غرور ملی یکی از قوی‌ترین عناصر هویت ایرانی است."

- این موضوع در ادبیات، هنر و گفتمان عمومی ایران نیز به وضوح قابل مشاهده است.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

- **گزینه ۱: روابط خارجی:** روابط خارجی تحت تاثیر عوامل مختلفی از جمله منافع ملی، شرایط ژئوپلیتیکی و ساختار نظام سیاسی قرار دارد.
 - در حالی که غرور تاریخی و فرهنگی می‌تواند بر روابط خارجی یک کشور تأثیر بگذارد، اما نمی‌توان آن را به عنوان اولین ویژگی فرهنگ سیاسی در نظر گرفت.

- **گزینه ۲: روابط بین‌تمدنی:** روابط بین‌تمدنی به تعاملات فرهنگی، سیاسی و اقتصادی بین تمدن‌های مختلف اشاره دارد.
 - در حالی که ایران سابقه طولانی در تعامل با تمدن‌های دیگر دارد، اما این موضوع به تنهایی نمی‌تواند اولین ویژگی فرهنگ سیاسی این کشور را تبیین کند.

- **گزینه ۳: رابطه ملت - حکومت:** رابطه ملت و حکومت در هر کشوری از جمله ایران پیچیده و چندوجهی است.

- این رابطه تحت تاثیر عوامل مختلفی از جمله نوع حکومت، سطح رضایت مردم و شرایط اقتصادی و اجتماعی قرار دارد.